Magsäck och matstrupe

Ont i magen hos barn

Det är mycket vanligt att barn har ont i magen. Barn kan ha ont i magen av många olika orsaker, men oftast är det inte något allvarligt. Vanligtvis går magont över av sig själv, men ibland kan barnet behöva undersökas och behandlas.

Den här texten handlar om ont i magen hos barn. När barnen kommer i övre tonåren kan det passa bättre att läsa texten som handlar om ont i magen hos vuxna.

Barn kan inte alltid säga hur och var det gör ont

Det kan vara svårt för ett litet barn att känna på vilket sätt det gör ont i magen och att beskriva exakt var det gör ont.

Barn upp till ungefär tre års ålder pekar ofta på magen om du frågar var de har ont, även om smärtan kommer från någon annan del av kroppen.

Även äldre barn kan ha svårt att säga var det gör ont. Upp till sex-sju års ålder pekar barn nästan alltid mitt på magen vid naveln när du frågar var det gör ont.

Barn som är äldre än sju år brukar kunna beskriva det som gör ont tydligare. De kan säga om det gör mer ont på höger eller vänster sida eller om det gör ont högt upp eller långt ner.

Vad kan jag göra själv?

Här kommer några råd om hur du kan förebygga och lindra besvären om ditt barn har ont i magen.

Den kanske vanligaste orsaken till magont är gaser i magen och förstoppning. Låt barnet sitta på toaletten och försöka prutta eller bajsa. Se till att hen har fötterna på en pall om hen är liten och inte når ner till golvet. Regelbundna toalettvanor är viktiga för att förebygga förstoppning.

Det kan ibland vara skönt för barnet med magmassage eller varma vetekuddar om hen har återkommande magont. Men om magen känns hård eller är väldigt öm ska du låta bli att massera eller ge värme.

När och var ska jag söka vård?

De flesta barn som får ont i magen utan andra symtom behöver inte söka vård. Besvären brukar gå över av sig själv.

Kontakta en <u>vårdcentral</u> om barnet har besvär som inte går över eller om besvären kommer tillbaka. Om det är helg kan du vänta tills det blir vardag. Du kan kontakta många mottagningar genom att <u>logga in</u>.

Om det är bråttom

Kontakta genast en <u>vårdcentral</u> eller <u>jouröppen mottagning</u> om barnet har ett eller flera av följande besvär:

- Barnet har både ont i magen och andra symtom. Hen kan till exempel ha feber, svullnad i ljumsken, ont i pungen, svart och löst bajs eller bajs som innehåller mer färskt blod än bara enstaka strimmor.
- Barnet har ont i magen som är tydligt svullen och varken bajs eller gaser kommer ut.
- Barnet är trött och medtagen av smärtorna.
- Smärtan blir kraftigare eller verkar flytta sig mot ena sidan.

- Barnet har ont i tydliga intervaller.
- Barnet har mycket ont på ena sidan av magen.
- Barnet har magont och sveda när hen kissar.

Om det är stängt på vårdcentralen eller den jouröppna mottagningen, sök vård på en akutmottagning.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Undersökningar och utredningar

Barnet kan behöva bli undersökt för att ta reda på varför hen har ont och hur besvären bäst kan behandlas.

Det är viktigt att barnets symtom beskrivs så noga som möjligt för läkaren eller annan vårdpersonal. Förbered barnet eller dig själv med hjälp av följande frågor:

- När och hur började besvären och har de blivit bättre eller sämre?
- Exakt var g\u00f6r det ont? Alltid p\u00e5 samma st\u00e4lle?
- Finns det andra symtom samtidigt?
- Gör det ont hela tiden eller kommer smärtan i intervaller?
- Vad förbättrar och försämrar besvären? Mat? Att gå på toaletten? Att ligga still eller att tänka på något annat?
- Har några behandlingar prövats och har de fungerat eller inte fungerat?
- Är det någon i familjen som har eller har haft liknande symtom?

Det är viktigt att ha med uppgifter om hur barnet har växt och utvecklats till besöket hos läkaren. Ta därför med hälsokortet från barnavårdscentralen eller från elevhälsan.

Läkaren undersöker magen och tar prover

Läkaren undersöker barnet genom att bland annat känna på magen. Ofta får barnet lämna <u>urinprov</u>, <u>avföringsprov</u> och <u>blodprov</u>. Ibland kan hen också behöva bli undersökt med<u>ultraljud</u> eller <u>röntgen</u>. Barnet kan ibland behöva stanna på sjukhus för att läkarna ska kunna följa hur hen mår och säkert kunna utesluta vissa orsaker till att det gör ont.

Behandling

Behandlingen vid ont i magen varierar beroende på vad som misstänks ha orsakat besvären. För en del magont räcker kostråd och andra tips, medan andra tillstånd kan kräva läkemedel eller operation.

Följ länkarna i nästa kapitel för information om vilken behandling som behövs vid de olika orsakerna till magont.

Vad kan ont i magen bero på?

Ont i magen kan ha många olika orsaker. Vid vissa tillstånd kan smärtan komma plötsligt. Ibland kan den vara molande och långvarig. Smärtan kan också komma och försvinna i intervaller. Ibland kan ont i magen vara ett symtom på att barnet känner <u>stress</u> eller <u>oro</u>.

Här följer några exempel på orsaker till magont hos barn:

Spädbarnskolik

Barn upp till sex månaders ålder kan under kortare eller längre perioder besväras av obehag i magen. Det kallas för

<u>spädbarnskolik</u>. Barnet skriker intensivt och kan vara närmast otröstlig under flera timmar i sträck. Ofta skriker barnet på eftermiddagar och kvällar i perioder som upprepas i ett tydligt mönster. Hen kan även dra upp knäna mot magen, spänna benen och ha gaser som låter i magen.

Funktionella mag-tarmbesvär

Den vanligaste orsaken till långvarigt och återkommande magont kallas funktionella mag-tarmbesvär. En annan benämning på en del av dessa besvär är <u>irritabel tarmsjukdom</u>, IBS.

Besvären kan variera, men oftast pågår de under längre tid än två månader och kommer åtminstone någon gång varje vecka. Andra symtom kan vara sura uppstötningar, kräkningar, förstoppning eller diarré. Ibland kan besvären öka i perioder av stress.

Förstoppning

Barn med <u>förstoppning</u> har svårt att bajsa. Bajset är hårt och det kan göra ont att bajsa. Magen blir ofta lite utspänd av gaser och tarminnehåll som inte kan passera ut. Det gör också ont. Det här är en av de allra vanligaste orsakerna till magont hos såväl små som stora barn.

Förkylning och andra virusinfektioner

Det är vanligt att en <u>förkylning</u> kan ge magont hos förskolebarn. Det beror troligen på att infektionen också påverkar delar av tarmens slemhinna. Då rör sig tarmarna sämre än vanligt och det bildas mer gaser.

Magsjuka

Ett barn som har <u>magsjuka</u> mår illa och kräks. Hen har ibland ont i magen och nästan alltid diarréer. Det är vanligt att barnet har feber, är trött och orkeslös. Magsjuka orsakas oftast av ett virus, men kan i sällsynta fall även orsakas av bakterier eller parasiter.

Magsjuka går oftast över på ett par dagar. Det är viktigt att barn som kräks eller har diarré får i sig vätska. Det är speciellt viktigt när det gäller barn under ett år, som lätt blir uttorkade.

Läs mer om kräkningar hos barn 0-1 år, kräkningar hos barn över ett år och diarré hos barn.

Laktosintolerans

Barn med ursprung från andra delar av världen än norra Europa kan utveckla<u>laktosintolerans</u> från skolåldern och uppåt. Det innebär att kroppens förmåga att bryta ner mjölksocker som även kallas laktos minskar. Grovtarmens bakterier jäser i stället mjölksockret och barnet får gaser och diarréer, som kan leda till magont.

Celiaki

<u>Celiaki</u> som även kallas glutenintolerans innebär att barnet inte tål proteinet gluten som finns i sädesslagen vete, råg och korn. Celiaki kan ge många olika symtom. Vanligt hos barn är sämre aptit, trötthet, huvudvärk och magont med eller utan förstoppning eller diarréer.

Födoämnesallergi – matallergi

Ett barn som är allergiskt mot något ämne som ingår i livsmedel kan reagera på många olika sätt. Det vanliga är att barnet får utslag eller eksem. Ibland förekommer klåda, irritation i munnen, svullnad på läpparna och i halsen. Även magont, kräkningar, diarré eller förstoppning kan vara symtom på matallergi.

Körtelmage

Körtelmage eller körtelbuk beror på att svullna lymfkörtlar i magen gör att tarmen rör sig sämre än vanligt. Det leder till att barnet får ont när gaser inte passerar vidare genom tarmen. Ofta beror körtelmage på en virusinfektion, som samtidigt kan ge mer eller mindre hög feber. Ibland kan besvären av körtelmage efter en infektion bli ganska långvariga.

Körtelmage kan förväxlas med blindtarmsinflammation.

Blindtarmsinflammation

<u>Blindtarmsinflammation</u> brukar börja med att barnet får sämre aptit än vanligt och ibland mår illa. Hen får ofta magont som gör att det känns ömt runt naveln. Ibland kan det ömma området flytta sig till högra nedre delen av magen där blindtarmen sitter. Barnet får ofta lite högre kroppstemperatur, upp mot 38 till 38,5 grader.

Liknande besvär förekommer vid så kallad körtelmage eller körtelbuk.

Inflammatorisk tarmsjukdom

<u>Crohns sjukdom</u> och <u>ulcerös kolit</u> tillhör en grupp sjukdomar med samlingsnamnet inflammatoriska tarmsjukdomar. Vanliga symtom är diarréer med eller utan blod i bajset, magont, viktnedgång och trötthet. Ont i lederna eller ont i huvudet kan förekomma. Inflammatorisk tarmsjukdom kan komma i skov. Det betyder att symtomen kan öka och minska i perioder.

Invagination

<u>Invagination</u> är ett ovanligt tillstånd som kan förekomma hos barn upp till tre års ålder. Vid invagination har en del av tarmen krupit in i den efterföljande delen och det finns risk för stopp i tarmen.

Barnet får oftast plötsligt ont i magen i attacker. Hen blir också blek och stillsam. Tiden mellan smärtattackerna blir allt kortare tills barnet har ont hela tiden. Tarmstopp leder till att barnet mår illa och kräks. Stoppet gör också att varken bajs eller gaser kan komma ut.

Ljumskbråck

<u>Ljumskbråck hos barn</u> är oftast medfödda och syns då som en rundad utbuktning vid ljumsken eller i pungen. Ljumskbråck beror på att en del av bukhinnan och tarmen trycks genom bukväggen så att en säck bildas under huden.

De flesta barn som har ljumskbråck har inga besvär. Men en del av tarmen kan hamna i kläm i bråcket. Det kallas inklämt ljumskbråck och leder oftast till magont, ont i ljumsken eller ont i pungen.

Testikelyridning

<u>Testikelvridning eller testikeltorsion</u> ger kraftig smärta i pungen eller nedre delen av magen på höger eller vänster sida. Pungen blir svullen och röd och en testikel blir öm. Testikelvridning är sällsynt, men det är viktigt att söka vård direkt för att inte testikeln ska skadas.

Läs mer om smärtor i pungen före puberteten.

Urinvägsinfektion

Vid <u>urinvägsinfektion</u> brukar det svida när barnet kissar. Hen kissar oftare än vanligt, kan kissa på sig och får vanligtvis ont i magen. Det kan komma lite blod i kisset, som kan lukta illa.

Obehandlad urinvägsinfektion kan utvecklas till njurbäckeninflammation, eller pyelonefrit. Då kan barnet få magont som strålar ut mot höger eller vänster sida samt feber och kräkningar.

Mensrelaterade besvär

Det är vanligt att ungdomar som har fått mens har ont i magen under mensperioden <u>Endometrios</u> kallas ett besvärligt tillstånd som ger besvärande magont under eller strax innan menstruation.

Psykiska besvär

Ibland kan ont i magen vara ett symtom på att barnet känner<u>stress</u> eller <u>oro</u>. Det är vanligt med magont när ett barn mår <u>psykiskt dåligt</u>.

Påverka och delta i ditt barns vård

Det finns ingen åldersgräns för när ett barn kan ha inflytande över sin vård. Barnets möjlighet att vara delaktig hänger ihop med barnets mognad.

Ju äldre barnet är desto viktigare är det att hen får vara delaktig i sin vård. För att kunna vara aktiva i vården och ta beslut är det viktigt att <u>du som vuxen och barnet förstår den information</u> ni får av vårdpersonalen.

Ni har möjlighet till tolkning till andra språk om någon av er inte pratar svenska. Ni har också möjlighet till tolknjälp om någon av er till exempel har en hörselnedsättning.

Läs mer om barn och vårdnadshavares rättigheter i vården.

MER PÅ 1177.SE

Slag mot magen hos barn

Senast uppdaterad:

2024-07-31

Redaktör:

Peter Tuominen, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Henrik Arnell, barnläkare, Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholm

1177 - tryggt om din hälsa och vård

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

1177 på flera språk I
Om 1177 I
Kontakt I
Behandling av personuppgifter
Hantering av kakor
Inställningar för kakor
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>